# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# JULIANE KOKOTT
18 päivänä heinäkuuta 2007 [1]

## I Johdanto

1. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö koskee ETY–Turkki-assosiaationeuvoston 19.9.1980 tekemän assosiaatiopäätöksen N:o 1/80 (jäljempänä päätös N:o 1/80) 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa ja erityisesti sitä, kuuluvatko au pairit ja opiskelijat, jotka työskentelevät sivutoimisesti, tämän määräyksen soveltamisalaan.

Ankarassa 12.9.1963 Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen (jäljempänä assosiaatiosopimus), joka on tehty, hyväksytty ja vahvistettu yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY. [2]

## II Asiaa koskevat oikeussäännöt

### A *Yhteisön oikeus*

2. Yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen (jäljempänä assosiaatiosopimus), joka on tehty, hyväksytty ja vahvistettu yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY. [2]

3. Assosiaatiosopimukseen liitetyn 23.11.1970 tehdyn lisäpöytäkirjan 36 artiklan mukaan assosiaationeuvosto päättää assosiaatiosopimuksen 12 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti niistä yksityiskohtaisista säännöistä, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden asteittaiseksi toteuttamiseksi yhteisön jäsenvaltioiden ja Turkin välillä.

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.

2 – EYVL 1964, 217, s. 3685.

4. Tämän mukaisesti assosiaationeuvosto teki 19.9.1980 päätöksen N:o 1/80 assosiaation kehittämisestä. [3]

5. Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1) Jollei hänen perheenjäsentensä vapaata oikeutta työskentelyyn koskevista 7 artiklan määräyksistä muuta johdu, turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa, on oikeus

– työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden saada työlupansa uudistetuksi tässä jäsenvaltiossa samaa työnantajaa varten, jos hänellä on työpaikka;

– työskenneltyään säännönmukaisesti kolme vuotta vastaanottaa tässä jäsenvaltiossa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous, joka on tehty tavanomaisin ehdoin ja joka on rekisteröity tämän valtion työvoimaviranomaisissa, jollei yhteisön työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu;

– työskenneltyään säännönmukaisesti neljä vuotta tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

B *Kansallinen lainsäädäntö*

6. Au pairien ja opiskelijoiden maahantuloa koskevat sovellettavat säännökset sisältyvät ”House of Commons Paper” 395 -nimiseen asiakirjaan (jäljempänä HC 395).

7. Au pairien maahantulosta säädetään HC 395:n säännöissä 88–93. Säännössä 88 määritellään au pair -työskentely sopimukseksi, jonka perusteella 17–27-vuotias henkilö saapuu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan oppiakseen englannin kieltä. Au pair asuu sen mukaan tietyn ajan perheenjäsenenä englanninkielisessä perheessä, hänellä on siellä asianmukaiset opiskelumahdollisuudet, ja hän työskentelee perheen kotitaloustehtävissä kohtuullista korvausta vastaan enintään viisi tuntia päivässä siten, että hänellä on kaksi vapaapäivää viikossa.

3 – Päätöstä ei julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, mutta se painettiin seuraavassa asiakirjassa: Assoziierungsabkommen und Protokolle EWG–Türkei sowie andere Basisdokumente, Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, Bryssel, 1992.

8. Henkilö, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan au pairina, ei säännön 89 mukaan saa esimerkiksi suunnitella pysyvänsä Yhdistyneessä kuningaskunnassa pidempään kuin kaksi vuotta au pairina, vaan hänen on pikemminkin suunniteltava poistuvansa Yhdistyneestä kuningaskunnasta, kun hänen oleskelunsa au pairina päättyy.

9. Opiskelijoiden maahantuloa koskevat säännökset sisältyvät HC 395:n sääntöihin 57–62.

10. Säännön 57 mukaan henkilön, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijana, on oltava hyväksytty opiskelupaikkaan, ja hänen on kyettävä ja aiottava suorittaa tunnustetut kokopäiväopinnot. Tämän henkilön on aiottava poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta opintojensa päätyttyä; hän ei saa aikoa harjoittaa liiketoimintaa eikä vastaanottaa muuta kuin osa-aikatyötä tai loma-aikoina tehtävää työtä, johon hän tarvitsee luvan.

11. Säännön 58 mukaan henkilölle, joka hakee maahantulolupaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijana, myönnetään sellainen maahantulolupa, johon liittyy hänen työskentelyvapauttaan rajoittava ehto. ”Immigration Director’s Instructions” -nimisten ohjeiden (ulkomaalaisviraston ohjeet) 3 luvun liitteessä A olevassa 4 kohdassa annetaan tältä osin yksityiskohtaisempia sääntöjä. Niiden mukaan henkilöllä, jolle on annettu opiskelijan maahantulo- tai oleskelulupa, johon liittyy hänen työskentelyvapauttaan rajoittava ehto (sen sijaan, että työn vastaanottaminen olisi kielletty), on yleinen työlupa, kunhan työskentelyaika ei ylitä 20:tä tuntia viikossa minkään ajanjakson aikana loma-aikojen ulkopuolella.

## III Tosiseikat ja pääasian oikeudenkäyntimenettely

12. Pääasian oikeudenkäynnin valittajat ovat Turkin kansalaisia, jotka ovat saaneet maahantuloluvan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan au pair -työskentelyä (Payir) tai opiskelua (Akyuz ja Ozturk) varten.

13. Payir sai vuonna 2000 maahantuloluvan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Luvan ehtoihin kuului, ettei hän saanut ottaa vastaan muuta vastikkeellista tai vastikkeetonta työtä kuin au pairin työtä. Maahantulonsa jälkeen Payir työskenteli kahdessa perheessä. Hän oli jälkimmäisessä perheessä maaliskuusta 2001 lähtien ja työskenteli siellä 15–25 tuntia viikossa kotitalous- ja lastenhoitotehtävissä. Hän sai vastikkeeksi majoituksen ja ylläpidon sekä 70 Englannin puntaa (GBP) viikossa. Payir haluaisi edelleen työskennellä tässä perheessä.

14. Akyuz saapui vuonna 1999 ja Ozturk vuonna 1997 opiskelijana Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. He saivat tätä varten maahantuloluvat ja myöhemmin oleskeluluvat, joissa sallittiin työskentely lomakauden ulkopuolella ajallisin rajoituksin eli enintään 20 tuntia viikossa. Molemmat opiskelijat tekivät opintojensa ohella osa-aikatyötä tarjoilijoina sallitussa laajuudessa. Heidän työnantajansa ovat tarjoutuneet jatkamaan heidän työsopimuksiaan.

## IV Ennakkoratkaisupyyntö ja asian käsittelyn vaiheet yhteisöjen tuomioistuimessa

15. Valittajat hakivat Secretary of State for the Home Departmentilta (sisäasiainministeriö, jäljempänä Secretary of State) oleskelulupansa muuttamista tai pidentämistä, jotta he saisivat edelleen työskennellä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. He nojautuivat vaatimuksissaan päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan. He vetosivat siihen, että he olivat työskennelleet yli vuoden ajan samojen työnantajien palveluksessa ja vaativat saada pysyä edelleen samojen työnantajien palveluksessa.

16. Secretary of State hylkäsi hakemukset. Se perusteli hylkäämistä sillä, että osa-aikatyötä tekevät opiskelijat ja au pairit eivät voineet vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan. Valittajat riitauttivat nämä hylkäävät päätökset tuomioistuimessa. High Court of England and Wales, Administrative Court hyväksyi valitukset ja kumosi Secretary of Staten päätökset sillä perusteella, että valittajat kuuluivat päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Secretary of State valitti Administrative Courtin päätöksistä Court of Appealiin.

17. Court of Appeal on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 15.6.2006 tekemällään välipäätöksellä seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Oliko sellainen Turkin kansalainen,

a) jolle on myönnetty maahantulolupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kahdeksi vuodeksi, jotta hän voisi ottaa tässä maassa vastaan au pair -paikan, sellaisena kuin se määritellään Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttoa koskevissa säännöissä,

b) jonka maahantulolupaan sisältyi lupa työskennellä au pairina,

c) joka on työskennellyt samalla työnantajalla au pairina keskeytyksettä yli vuoden maahantulolupansa voimassaoloaikana,

d) jonka työ on ollut aitoa ja todellista taloudellista toimintaa ja

e) jonka työ on ollut kansallisten työntekoa ja maahanmuuttoa koskevien lakien mukaista,

työskentelynsä aikana

i) yhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen nojalla perustetun assosiaationeuvoston tekemän päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitettu työntekijä?

ii) asianmukaisesti rekisteröity Yhdistyneen kuningaskunnan työmarkkinoille kuuluvaksi kyseisen artiklan mukaisesti?

2) Oliko sellainen Turkin kansalainen,

a) jolle on myönnetty maahantulolupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan maahanmuuttoa koskevien säännöjen mukaisesti opintojen suorittamiseksi kyseisessä maassa,

b) jonka maahantulolupaan sisältyi lupa tehdä mitä tahansa työtä enintään 20 tuntia viikossa lomakauden ulkopuolella,

c) joka on työskennellyt samalla työnantajalla keskeytyksettä yli vuoden maahantulolupansa voimassaoloaikana,

d) jonka työ on ollut aitoa ja tosiasiallista taloudellista toimintaa ja

e) jonka työ on ollut kansallisten työntekoa ja maahanmuuttoa koskevien lakien mukaista,

työskentelynsä aikana

i) yhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen nojalla perustetun assosiaationeuvoston tekemän päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitettu työntekijä?

ii) asianmukaisesti rekisteröity Yhdistyneen kuningaskunnan työmarkkinoille kuuluvaksi kyseisen artiklan mukaisesti?”

18. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeudenkäynnissä ovat esittäneet kirjallisia ja suullisia huomautuksiaan pääasian asianosaisten lisäksi Euroopan yhteisöjen komissio, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus sekä Saksan ja Alankomaiden hallitukset; Italian hallitus on lisäksi esittänyt kirjalliset huomautuksensa.

## V Oikeudellinen arviointi

19. Jotta asianomainen voisi vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdasta johtuviin oikeuksiin, hänen on oltava turkkilainen työntekijä, joka kuuluu vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille ja joka on työskennellyt siellä säännönmukaisesti 6 artiklan 1 kohdan ajallisten porrastusten mukaisesti. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee nyt sitä, onko au paireja ja opiskelijoita, jotka työskentelevät sivutoimisesti, pidettävä 6 artiklassa tarkoitettuina työntekijöinä ja säännönmukaisesti laillisilla työmarkkinoilla työskentelevinä. Kysymys on lähinnä siitä, onko 6 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi merkitystä sillä, että vastaanottava valtio on hyväksynyt maahantulon opiskelua tai au pairin tapauksessa kielen oppimista varten.

20. Kansallinen tuomioistuin ei esitä nimenomaisesti kysymyksiä 6 artiklan 1 kohdassa asetetusta kolmannesta edellytyksestä eli ”säännönmukaisen työskentelyn” käsitteestä. Jotta kansallisen tuomioistuimen kysymykseen kyettäisiin antamaan kattava ja tyhjentävä vastaus, seuraavassa on kuitenkin käsiteltävä myös 6 artiklassa asetettua kolmatta edellytystä.

A *Työntekijän käsite*

21. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan työntekijän käsitteen tulkinnassa on nojauduttava tämän käsitteen yhteisön oikeuden mukaiseen tulkintaan.[4] Sen mukaan tällä käsitteellä on yhteisön laajuinen ulottuvuus, eikä sitä saa tulkita suppeasti. Se on määriteltävä niiden objektiivisten perusteiden mukaan, jotka kysymyksessä olevien henkilöiden oikeudet ja velvollisuudet huomioon ottaen ovat luonteenomaisia työsuhteelle. Jotta henkilön voitaisiin katsoa olevan työntekijä, hänen on tehtävä aitoa ja todellista työtä, eikä tällöin oteta huomioon sellaista työtä, joka on niin vähäistä, että sitä on pidettävä pelkästään toisarvoisena ja liitännäisenä. Työsuhteelle tunnusomainen piirre on se, että henkilö tekee toiselle tämän johdon alaisena tietyn ajan työtä palkkaa vastaan.[5]

1. Au pairit

22. Au paireja, jotka huolehtivat valittaja Payirin tavoin kansallisen tuomioistuimen antamien tietojen mukaan 25–30 tuntia viikossa isäntäperheen lapsista ja hoitavat kotitaloustöitä, on yleensä pidettävä työntekijöinä.

23. Kun viikoittainen työaika on 25–30 tuntia ja tehtävät käsittävät lastenhoitoa ja kotitaloustöitä, työskentelyä ei voida sen keston sen enempää kuin sisällönkään perusteella pitää ainoastaan toisarvoiseksi ja liitännäiseksi katsottavana vähäisenä työnä. Kyseessä on pikemminkin työntekijän käsitteessä tarkoitettu aito ja todellinen työ.

24. Se, että au pair ei työskentele kokopäiväisesti, ei myöskään estä pitämästä häntä työntekijänä. Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut EY 39 artiklan osalta, että myös osa-aikatyötä tekevää henkilöä on pidettävä työntekijänä.[6] Tämän on pädettävä myös päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan osalta. Ratkaisevaa on pikemminkin oltava se, tehdäänkö aitoa ja todellista työtä, jota ei voida pitää ainoastaan toisarvoisena ja liitännäisenä.

4 – Vrt. asia C-1/97, Birden, tuomio 26.11.1998 (Kok. 1998, s. I-7747, 23 kohta).

5 – Vrt. päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan osalta mm. asia C-188/00, Kurz, tuomio 19.11.2002 (Kok. 2002, s. I-10691, 32 kohta) ja edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 25 ja 28 kohta.

6 – Vrt. asia 53/81, Levin, tuomio 23.3.1982 (Kok. 1982, s. 1035, Kok. Ep. VI, s. 351, 16 kohta) ja asia 139/85, Kempf, tuomio 3.6.1986 (Kok. 1986, s. 1741, Kok. Ep. VIII, s. 655, 11 kohta).

25. Au pairit työskentelevät yleensä myös isäntäperheen johdon alaisina.

26. On pohdittava, estääkö luokittelemisen työntekijäksi se, että au pair saa palkan ilmaisina aterioina ja majoituksena taskurahan lisäksi. Myös ensimmäisen pääasian valittaja saa vastikkeeksi työskentelystään ilmaiset ateriat ja majoituksen sekä 70 GBP viikossa.

27. Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut EY 39 artiklaa koskevassa oikeuskäytännössään, että sen ratkaisemiseksi, onko jotakuta pidettävä työntekijänä, on merkityksetöntä, maksetaanko hänen vastikkeensa ilmaisten aterioiden ja majoituksen sekä taskurahan muodossa.[7]

28. Yhteisöjen tuomioistuin on päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitetun työntekijän käsitteen tulkinnan yhteydessä tukeutunut vakiintuneessa oikeuskäytännössään EY 39 artiklan vastaavan käsitteen tulkintaan. Ei ole nähtävissä mitään syytä siihen, miksi – toisin kuin EY 39 artiklan yhteydessä – sillä, että vastike suoritetaan ilmaisten aterioiden ja majoituksen sekä taskurahan muodossa, pitäisi olla merkitystä työntekijän käsitteen kannalta päätöksen N:o 1/80 yhteydessä.

29. Au pairin asemaa työntekijänä ei pidä arvioida toisin myöskään sen erityisen asiayhteyden perusteella, johon au pair -työskentely sijoittuu. Työskentelyllä au pairina pyritään ensisijaisesti au pairin vieraiden kielten osaamisen hankkimiseen ja kohentamiseen sekä kulttuurivaihtoon. Au pairin kannalta työskentelyyn au pairina liittyy siten tiettyjä etuja, jotka ylittävät hänen työskentelystään ilmaisten aterioiden ja majoituksen sekä taskurahan muodossa saamansa vastikkeen. Pelkästään tästä syystä ei voida kuitenkaan katsoa, että au pair ei olisi työntekijä. Myös muihin työsuhteisiin voi liittyä työntekijän kannalta etuja, jotka ylittävät palkan saamiseen liittyvän edun. Esimerkiksi ulkomailla työskentelyyn saattaa niin ikään liittyä mahdollisuus oppia kieltä tai ylipäänsä etu siitä, että asianomainen saa työkokemusta ulkomailta.

30. Tämän lisäksi toinen au pair -työskentelyn erityispiirre saattaa liittyä siihen, että integroitumisella isäntäperheeseen on erityinen merkitys, mihin myös Italian hallitus on viitannut. Tässä mielessä voidaan viitata perheenjäsenten asemaa työntekijöinä koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen

7 – Vrt. asia 196/87, Steymann, tuomio 5.10.1988 (Kok. 1988, s. 6159, Kok. Ep. IX, s. 771, 12 kohta) ja asia C-456/02, Trojani, tuomio 7.9.2004 (Kok. 2004, s. I-7573, 22 kohta).

oikeuskäytäntöön. Yhteisöjen tuomioistuin on vastatessaan kysymykseen, onko henkilöä, joka on perheenjäsenen palveluksessa, pidettävä perustamissopimuksessa tarkoitettuna työntekijänä, ottanut ratkaisevana seikkana huomioon sen, onko hän sellaisessa alaisuussuhteessa, joka on työsuhteelle tyypillinen. [8]

31. Au pairia on siten yleensä pidettävä päätöksen N:o 1 6 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä. [9]

32. Lopuksi on vielä selvennettävä, että au pair -suhde saattaa olla rakenteeltaan erilainen. Se, täyttääkö au pair siten työntekijän käsitteen edellytykset, riippuu siitä, millainen kyseinen yksittäistapaus konkreettisesti on. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu siten määrittää lopullisesti, täyttyvätkö työntekijäaseman toteamiseksi asetetut edellytykset tietyssä konkreettisessa tapauksessa.

2. Opiskelijat

33. Opiskelijat, jotka seuraavien pääasioiden valittajien tavoin työskentelevät 20 tuntia viikossa tarjoilijoina ja saavat siitä tavanomaisen korvauksen, ovat päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijöitä. He tekevät näet johdon alaisena aitoa ja todellista työtä, josta he saavat vastikkeeksi korvauksen. Se, että he tekevät vain osa-aikatyötä, ei estä pitämästä heitä työntekijöinä. [10] Vaikka työskentely 20 tuntia viikossa ei ole kokopäivätyötä, tätä työskentelyä ei voida pitää ainoastaan toisarvoisena ja liitännäisenä työskentelynä.

34. Opiskelijoita, jotka työskentelevät opintojensa ohella, on näin ollen yleensä pidettävä työntekijöinä, ellei heidän työskentelynsä ole ainoastaan toisarvoista ja liitännäistä. [11]

3. Yhtymäkohdat asiassa Bettray annettuun tuomioon

35. Kansallinen tuomioistuin viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Bettray antamaan tuomioon ja tiedustelee yhteisöjen

8 – Vrt. asia C-337/97, Meeusen, tuomio 8.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3289, 15 kohta).

9 – Vrt. EY 39 artiklan osalta julkisasiamies Trabucchin asiassa 118/75, Watson, 2.6.1976 antama ratkaisuehdotus (Kok. 1976, s. 1201, 2 kohta).

10 – Vrt. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 24 kohta.

11 – Ks. myös julkisasiamies Alber, joka totesi asiassa C-184/99, Grzelczyk, 28.9.2000 antamassaan ratkaisuehdotuksessa (Kok. 2001, s. I-6193, 70 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että opiskelijat, jotka työskentelevät sivutoimisesti, ovat EY:n perustamissopimuksessa tarkoitettuja työntekijöitä.

tuomioistuimelta, voidaanko tästä tuomiosta johtaa yleinen lausuma, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat luoda järjestelmiä, joilla pyritään ensisijaisen tärkeisiin sosiaalisiin tavoitteisiin, jolloin työskentelyä tällaisen järjestelmän perusteella ei voida pitää päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työsuhteena. Tällaisena järjestelmänä voitaisiin sen mielestä pitää opiskelijoille myönnettävää sivutoimista työskentelyä koskevaa lupaa tai mahdollisuutta työskennellä au pairina.

36. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Bettray antamassaan tuomiossa, että työskentelyä, joka on ainoastaan keino asianomaisen kuntouttamiseksi tai työelämään palauttamiseksi, ei voida pitää todellisena ja aitona taloudellisena toimintana.[12] Asiassa Bettray annetun tuomion taustalla olleessa tilanteessa oli kyse henkilöstä, joka oli päihderiippuvuutensa vuoksi otettu palvelukseen sellaisten kansallisten oikeussääntöjen mukaisesti, joilla pyritään hankkimaan työtä sellaisille henkilöille, jotka eivät henkilökohtaisista syistä kykene määräämättömän ajanjakson ajan työskentelemään normaalein edellytyksin; asianomaista ei myöskään ollut valittu sen vuoksi, että hänellä olisi kelpoisuus tietyn tehtävän hoitamiseen, vaan hänelle oli päinvastoin laadittu erityisesti sosiaalisen tavoitteen saavuttamiseksi perustetuissa yrityksissä tai työyhteisöissä tehtäviä, jotka oli räätälöity hänen fyysisten ja henkisten valmiuksiensa mukaisiksi.

37. Yhteisöjen tuomioistuin korosti tämän jälkeen kuitenkin asiassa Bettray annetun tuomion taustalla olleen tilanteen ainutlaatuisuutta ja totesi, että asiassa Bettray annetussa tuomiossa saavutettu lopputulos selittyi ainoastaan kyseisen asian erityispiirteillä eikä se myöskään ollut työntekijän käsitteen tulkintaa yhteisön oikeudessa koskevan oikeuskäytännön linjan mukainen, joten tätä tuomiota ei voitu soveltaa tilanteeseen, johon ei liittynyt vastaavia erityispiirteitä kuin asiaan Bettray.[13]

38. Au pairien ja opiskelijoiden työskentely on kuitenkin yleensä todellista ja aitoa työskentelyä. Niitä erityispiirteitä, joita esiintyi asiassa Bettray, ei ole opiskelijoiden ja au pairien tapauksessa. Asiassa Bettray annetusta tuomiosta ei näin ollen myöskään seuraa, että au paireja ja opiskelijoita, jotka työskentelevät sivutoimisesti, ei voitaisi pitää työntekijöinä.

B *Säännönmukainen työskentely*

39. Käsite ”säännönmukainen työskentely” edellyttää vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vakiintunutta ja varmaa asemaa

12 – Asia 344/87, Bettray, tuomio 31.5.1989 (Kok. 1989, s. 1621, 17 kohta).

13 – Vrt. edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 31 kohta.

jäsenvaltion työmarkkinoilla ja siten kiistattoman oleskeluoikeuden olemassaoloa.[14] Asianomainen ei saa olla sellaisessa epävarmassa tilanteessa, joka voitaisiin riitauttaa milloin tahansa.[15]

40. Kuten kansallinen tuomioistuin on esittänyt, valittajilla oli tässä tapauksessa työskentelynsä aikana myös oleskelulupa. Au pairit ja opiskelijat eivät myöskään ole lähtökohtaisesti epävarmassa tilanteessa, joka voitaisiin riitauttaa milloin tahansa.

41. Alankomaiden hallitus on tosin perustellusti korostanut, että opiskelijan oleskelua vastaanottavassa jäsenvaltiossa opintoja varten rajoittaa ajallisesti opintojen kesto. Tämä ei kuitenkaan johda siihen, että opiskelijan oleskelua voitaisiin luonnehtia epävarmaksi tilanteeksi, joka voitaisiin riitauttaa milloin tahansa.

42. Yhteisöjen tuomioistuin on näet jo todennut, että ”säännönmukaiseksi työskentelyksi” luonnehtimisen kannalta on merkityksetöntä, että työntekijälle on ilmoitettu silloin, kun hänelle on annettu lupa saapua vastaanottavan jäsenvaltion alueelle, että hänen oleskeluoikeuttaan ja työskentelyään koskevat tietyt ajalliset ja sisällölliset rajoitukset.[16]

43. Yksinomaan se, että oleskelusta vastaanottavassa valtiossa määrätään vain tietyksi ajaksi, ei johda siihen, että oleskelua pitäisi luonnehtia vakiintumattomaksi ja epävarmaksi.

44. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan epävarmalla asemalla työmarkkinoilla on pikemminkin ymmärrettävä tarkoitettavan esimerkiksi ajanjaksoa, jonka ajan työntekijä on, sen jälkeen kun hän on käyttänyt hyväkseen muutoksenhakukeinoja oleskeluluvan epäävää päätöstä vastaan, hyötynyt valituksen lykkäävästä vaikutuksesta ja saanut näin valitusasian ratkaisemiseen asti väliaikaisesti oleskella ja työskennellä kyseisessä jäsenvaltiossa.[17]

45. Au pairin tai opiskelijan tilanne ei ole kuitenkaan verrattavissa tähän tilanteeseen.

14 – Vrt. asia C-192/89, Sevince, tuomio 20.9.1990 (Kok. 1990, s. I-3461, Kok. Ep. X, s. 529, 30 kohta); asia C-434/93, Bozkurt, tuomio 6.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1475, 26 kohta) ja asia C-237/91, Kus, tuomio 16.12.1992 (Kok. 1992, s. I-6781, Kok. Ep. XIII, s. I-255, 12 ja 22 kohta).

15 – Edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Kurz, tuomion 49 kohta.

16 – Vrt. asia C-98/96, Ertanir, tuomio 30.9.1997 (Kok. 1997, s. I-5179, 58 kohta).

17 – Vrt. edellä alaviitteessä 14 mainittu asia Sevince, tuomion 31 kohta ja alaviitteessä 14 mainittu asia Kus, tuomion 13 kohta, jossa todetaan, että myöskään jääminen vastaanottavaan maahan oleskeluluvan myöntämismenettelyn ajaksi ei täytä tätä edellytystä.

C *Kuuluminen laillisille työmarkkinoille*

46. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”lailliset työmarkkinat” edellyttää, että työntekijä on tehnyt työtä jäsenvaltion alueella tai että työsuhde liittyy kiinteästi tähän alueeseen. [18]

47. Oli pohdittava, asetetaanko *laillisia* työmarkkinoita koskevalla vaatimuksella edellytyksiä, jotka ylittävät tavanomaista työskentelyä koskevan vaatimuksen. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi tähän kysymykseen kieltävästi asiassa Birden antamassaan tuomiossa. [19] Yhteisöjen tuomioistuin totesi siinä, että saksankielisessä versiossa käytetyt käsitteet ”regulär” (säännönmukainen) ja ”ordnungsgemäß” (laillinen) ovat synonyymejä.

48. Näin ollen käsitteen ”lailliset työmarkkinat” on katsottava kattavan kaikki työntekijät, jotka ovat noudattaneet asianomaisen valtion lakeja ja asetuksia ja joilla on siten oikeus työskennellä sen alueella. [20]

49. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan käsitettä ”lailliset työmarkkinat” ei siten voida tulkita siten, että sillä tarkoitettaisiin yleisiä työmarkkinoita vastakohtana sellaisille erityisille työmarkkinoille, joilla on sosiaalinen päämäärä. [21]

50. Se, että au pairina toimimiseen tai opiskelijoiden tavanomaiseen sivutoimiseen työskentelyyn opintojen ohessa liittyy yleensä erityispiirteitä – koska niillä on siinä mielessä erityinen sosiaalinen päämäärä, että niillä pyritään edistämään (myös) au pairin kielenoppimista tai opintojen rahoittamista – ei siis muuta sitä tosiseikkaa, että kyseessä on päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa tarkoitettu työskentely ”laillisilla työmarkkinoilla”.

D *Välipäätelmä*

51. Sekä opiskelijat että au pairit täyttävät siten ensi arviolta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset.

18 – Vrt. asia C-36/96, Günaydin, tuomio 30.9.1997 (Kok. 1997, s. I-5143, 29 kohta); edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 33 kohta ja alaviitteessä 16 mainittu asia Ertanir, tuomion 39 kohta.

19 – Vrt. edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 47 kohta ja sitä seuraavat kohdat, joissa viitataan päätöksen N:o 1/80 eri kieliversioihin.

20 – Vrt. edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 51 kohta; asia C-340/97, Nazli, tuomio 10.2.2000 (Kok. 2000, s. I-957, 31 kohta) ja asia C-4/05, Güzeli, tuomio 26.10.2006 (Kok. 2006, s. I-10279, 32 kohta).

21 – Vrt. edellä alaviitteessä 4 mainittu asia Birden, tuomion 51 kohta.

E *Maahantulon tarkoitus*

52. Nyt käsiteltävään asiaan liittyy kuitenkin yksi erityispiirre: oikeudenkäyntiin osallistuvat jäsenvaltiot korostavat, että maahantulolupaa ei ole annettu näissä tapauksissa sitä varten, että asianomaiset ryhtyisivät työskentelemään työmarkkinoilla. Opiskelijoille myönnettiin maahantulolupa opintoja varten, ja lupa työskentelemiseen vain sen lisänä opintojen rahoittamista varten. Au pairin lupa myönnettiin kielenoppimista ja kulttuurivaihtoa varten.

53. Jäljempänä on siten tutkittava, mitä vaikutuksia sillä, mikä oli merkityksellinen oleskelun tarkoitus silloin, kun asianomainen tuli vastaanottavaan valtioon, on päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun työntekijän käsitteen tulkinnan kannalta.

1. Opiskelijat

54. Oikeudenkäyntiin osallistuvat jäsenvaltiot katsovat, että Turkin kansalaiset, joille myönnettiin maahantulolupa opintoja varten, eivät lähtökohtaisesti kuulu päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, vaikka he työskentelisivätkin sivutoimisesti. Kyseinen 6 artiklan 1 kohta koskee vain niitä, joille on myönnetty maahantulolupa nimenomaan työntekijöinä.

55. Alankomaiden ja Saksan hallitukset viittaavat tässä yhteydessä kolmansien maiden kansalaisten opiskelua, opiskelijavaihtoa, palkatonta harjoittelua tai vapaaehtoistyötä varten tapahtuvan maahanpääsyn edellytyksistä 13.12.2004 annettuun neuvoston direktiiviin 2004/114/EY.[22] Sen 17 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot antamaan kolmansien maiden opiskelijoille heidän opiskeluun käyttämänsä ajan ulkopuolella oikeus toimia palkattuina työntekijöinä vähintään 10 tuntia viikossa tai vastaava määrä päiviä tai kuukausia vuodessa.

56. Direktiivin 2004/114 rakenteesta voidaan niiden mielestä päätellä, että yhteisön lainsäätäjä ei ole halunnut luokitella työntekijöiksi opiskelijoita, jotka työskentelevät sivutoimisesti, vaan pitää heidät edelleen yksinomaan opiskelijoina, mistä syystä opiskelijoita ei voida myöskään päätöksen N:o 1/80 yhteydessä luokitella työntekijöiksi.

57. Nämä perustelut eivät kuitenkaan vakuuta. Ensinnäkin direktiivin 2004/114 – joka ei muutoinkaan sido Yhdistynyttä

22 – EUVL L 375, s. 12; jäljempänä direktiivi 2004/114.

kuningaskuntaa [23] – 4 artiklan 1 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että direktiivi ei estä soveltamasta suotuisampia säännöksiä kahdenvälisiin sopimuksiin. Tätä taustaa vasten kahdenvälisen sääntelyn rajoittava tulkinta ei voi missään tapauksessa perustua direktiiviin. Toiseksi näillä kahdella toimella on eri sääntelykohde. Koska direktiivissä 2004/114 säädetään vähimmäislaajuudesta, jonka mukaisesti opiskelijalle on annettava oikeus sivutoimiseen työskentelyyn, tästä ei voida tehdä mitään päätelmää päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan tulkinnan ja sovellettavuuden kannalta.

58. Saksan ja Alankomaiden hallitukset ovat direktiivin 2004/114 yhteydessä viitanneet kuitenkin myös siihen, että kun päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaa sovelletaan opiskelijoihin, jotka työskentelevät opintojensa ohessa sivutoimisesti, direktiivistä johtuva jäsenvaltioiden velvollisuus sallia opiskelijoille sivutoiminen työskentely johtaisi siihen, että jokaisella turkkilaisella opiskelijalla olisi mahdollisuus nauttia päätöksen 6 artiklan 1 kohdasta johtuvista oikeuksista. Jäsenvaltion päätöksestä myöntää Turkin kansalaiselle maahantulolupa opintoja varten seuraisi direktiivin 17 artiklan 1 kohdan säännöksen ulkopuolella, että opiskelija – siltä osin kuin hän on normaalisti päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan mukaisen määräajan ylittävien opintojensa aikana käyttänyt oikeuttaan työskennellä sivutoimisesti – saisi välittömästi pysyvän oleskeluluvan.

59. Jäsenvaltiot viittaavat tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan päätös kansalaisen oikeudesta saapua ensi kertaa maahan ja työskennellä siellä ensimmäisessä työsuhteessaan ja siten päätös siitä, saako Turkin kansalainen mahdollisuuden hankkia tämän jälkeen 6 artiklan 1 kohdan mukaisia oikeuksia, kuuluu jäsenvaltioille. [24]

60. Koska direktiiviin sisältyy velvollisuus myöntää turkkilaisille opiskelijoille lupa sivutoimista työskentelyä varten, jäsenvaltiot eivät voi enää päättää itsenäisesti opiskelijan työskentelystä *ensimmäisessä* työsuhteessa. Mikäli tämän lisäksi pidettäisiin lähtökohtana päätöksen 6 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta, turkkilainen opiskelija voisi tämän perusteella saada pysyvän oleskeluluvan palkatun työn tekemiseen, ilman että vastaanottavalla valtiolla olisi yleensä harkintavaltaa palkatun työn ja palkatun työn tekemiseen tarvittavan jatko-oleskelun osalta. Jäsenvaltiot viittaavat tässä yhteydessä siihen, että niille jäisi ainoaksi työmarkkinapoliittiseksi sääntelykeinoksi turkkilaisten opiskelijoiden ja heille mahdollisesti päätöksen 6 artiklassa mahdollistetun työmarkkinoille pääsyn osalta se, että ne sääntelevät voimakkaammin jo niiden Turkin kansalaisten lukumäärää, joille myönnetään maahantulolupa opintoja varten, ja tarvittaessa vähentävät sitä selvästi.

23 – Vrt. direktiivin 2004/114 johdanto-osan 25 perustelukappale.

24 – Vrt. esim. edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Nazli, tuomion 29 kohta; alaviitteessä 16 mainittu asia Ertanir, tuomion 23 kohta ja alaviitteessä 14 mainittu asia Kus, tuomion 25 kohta.

61. Myös komissio vastasi suullisessa käsittelyssä kysymykseen, joka koski päätöksen N:o 1/80 ja direktiivin 2004/114 yhteisvaikutuksesta aiheutuvia seurauksia. Siltä osin kuin komissio esitti, että silloin, jos työskentelyaika on 10 tuntia viikossa, on mahdollisesti katsottava, että kyseessä ei ole työntekijä, tähän ei kuitenkaan voida yhtyä jo edellä työntekijän käsitteen käsittelyn yhteydessä esitettyjen seikkojen vuoksi. Myös 10 viikkotunnin työskentely on todellista ja aitoa työskentelyä, joka ei ole yhteisöjen tuomioistuimen määritelmän mukaan niin vähäistä, että se olisi ainoastaan toisarvoista ja liitännäistä.

62. Kysymykseen siitä, onko opiskelijoiden maahantulon erityisellä tarkoituksella ja sillä, että työlupa annettiin vain lisänä opintojen rahoittamista varten, merkitystä tulkittaessa päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua työntekijän käsitettä, on vastattava pikemminkin päätöksen tarkoitukseen ja tavoitteeseen perustuvan tulkinnan perusteella.

63. Yhteisöjen tuomioistuin tulkitsee – kuten edellä on jo todettu – lähtökohtaisesti päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua työntekijän käsitettä samansuuntaisesti EY 39 ja EY 40 artiklan yhteydessä tunnustettujen periaatteiden kanssa. Se nojautuu siinä yhteydessä assosiaatiosopimuksen 12 artiklaan, jossa sopimusosapuolet sopivat siitä, että ne pitävät ohjeenaan ETY:n perustamissopimuksen 48, 49 ja 50 artiklaa (joista on tullut EY 39 artikla ja sitä seuraavat artiklat), jotta ne voisivat ottaa työntekijöiden vapaan liikkuvuuden välillään asteittain käyttöön. [25]

64. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut EY 39 artiklan yhteydessä, että yhteisön oikeuden kannalta ratkaisevaa on tehdyn työn sisältö eivätkä työn vastaanottamisen syyt. [26]

65. Yhteisöjen tuomioistuin on tosin myös todennut, että EY 39 artiklassa hyväksytyt periaatteet on saatettava koskemaan vain *mahdollisuuksien mukaan* päätöksellä N:o 1/80 myönnettyjä oikeuksia. [27] Tällä yhteisöjen tuomioistuin on jo viitannut siihen, että 6 artiklan 1 kohdan tarkoitus sekä assosiaatiosopimuksen erityinen tavoite on otettava huomioon päätöstä tulkittaessa. [28]

25 – Yhteisöjen tuomioistuin mainitsee tässä yhteydessä myös 23.11.1970 allekirjoitetun, sopimukseen liitetyn ja 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 (EYVL L 293, s. 1) hyväksytyn lisäpöytäkirjan 36 artiklan.

26 – Edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Levin, tuomion 21 kohta.

27 – Vrt. edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Kurz, tuomion 30 kohta; alaviitteessä 20 mainittu asia Nazli, tuomion 55 kohta; alaviitteessä 14 mainittu asia Bozkurt, tuomion 20 kohta ja asia C-171/95, Tetik, tuomio 23.1.1997 (Kok. 1997, s. I-329, 20 kohta).

28 – Julkisasiamies Geelhoed on antanut erilaisen ratkaisun assosiaatiosopimuksen tarkoituksesta ja EY 39 artiklan tarkoituksesta asiassa C-16/05, Tum & Dari, 12.9.2006 antamassaan ratkaisuehdotuksessa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

66. Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa myönnettyjen työskentelyä ja vastaavasti oleskelua koskevien oikeuksien tarkoituksena on vahvistaa vähitellen asianomaisten henkilöiden asemaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa. [29]

67. Siten 6 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on antaa siirtotyöläiselle, joka integroituu yhä enemmän vastaanottavan valtion työmarkkinoille, vastaavasti porrastetut oleskeluoikeudet. Nämä 6 artiklan 1 kohdassa säädetyt työnteko- ja oleskeluoikeudet luovat siten jäsenvaltioiden työmarkkinoilla olevia turkkilaisia työntekijöitä koskevan luottamuksensuojan. Mitä vahvemmin he integroituvat työmarkkinoille ja mitä suurempi on heidän tarpeensa tehdä varmoja suunnitelmia ja saada luottamuksensuoja tilanteensa vakiinnuttamiselle, sitä laajempia ovat heille 6 artiklan 1 kohdassa myönnetyt oikeudet.

68. Vastaavia intressejä ja suojan tarvetta ei ole kuitenkaan opiskelijalla, joka on tullut jäsenvaltioon opintoja varten ja työskentelee vain sivutoimisesti. Hänen maahantulonsa tarkoitus ovat opinnot. Opiskelijalla ei siten ole vastaavaa luottamuksensuojan ja suunnitteluvarmuuden tarvetta eikä tilanteen vakiinnuttamista vastaanottavassa valtiossa koskevaa tarvetta.

69. Kun päätöksen 6 artiklaa tulkitaan teleologisesti, on otettava lisäksi kaiken kaikkiaan huomioon assosiaatiosopimuksen tavoite. Sellainen sanamuotoon perustuva tulkinta 6 artiklasta, joka on ristiriidassa assosiaatiosopimuksen tavoitteiden kanssa, ei näet voi saada jalansijaa.

70. Assosiaatiosopimuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuksen tavoitteena on ”edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistamista siten, että otetaan kaikilta osin huomioon tarve taata siinä yhteydessä Turkin talouskehityksen nopeuttaminen ja työllisyystilanteen parantaminen sekä Turkin kansalaisten elinolosuhteiden kohentaminen”.

71. Vaikuttaa siltä, että on monessa mielessä näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta epäedullista, mikäli sivutoimisesti työskentelevät opiskelijat kuuluvat päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan sillä seurauksella, että jos he ovat työskennelleet opiskelujensa aikana 6 artiklan 1

29 – Vrt. esim. asia C-230/03, Sedef, tuomio 10.1.2006 (Kok. 2006, s. I-157, 34 kohta) ja edellä alaviitteessä 17 mainittu asia Tetik, tuomion 21 kohta.

kohdassa asetettujen edellytysten mukaisesti, heillä on 6 artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan nojalla neljän vuoden säännönmukaisen työskentelyn jälkeen oikeus tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa työtä.

72. Turkkilaisille opiskelijoille jäsenvaltioissa suoritettavia opintoja varten myönnettävän oleskeluluvan kannalta olennainen edistämisen painopiste on ”Turkin talouskehityksen nopeuttaminen ja työllisyystilanteen parantaminen sekä Turkin kansalaisten elinolosuhteiden kohentaminen” kouluttamalla nuoria turkkilaisia yliopisto-opiskelijoita, jotka opintojensa päätyttyä panostavat hankkimansa tiedot ja taidot kotimaansa talouteen, tutkimukseen ja koulutukseen ja siten tuovat ne Turkin yhteiskuntaan.

73. Olisi tämän sopimuspuolten assosiaatiosopimuksessa tavoitteleman yhteisen päämäärän vastaista, jos päätöksen 6 artiklan tulkinnan perustana olisi sellainen käsitys tästä määräyksestä, jonka mukaan opiskelijat, jotka rahoittavat opintonsa sivutöillä, otettaisiin mukaan sen soveltamisalaan, ja siten mahdollistettaisiin heille monissa tapauksissa itse asiassa houkutteleva jääminen vastaanottavaan jäsenvaltioon vähäisin rajoituksin. Sen sijaan, että he palaisivat kotimaahansa ja antaisivat siellä panoksenaan hankkimansa koulutuksen, olisi pelättävissä, että tämän määräyksen tällainen tulkinta johtaisi siihen, että monet turkkilaiset opiskelijat käyttäisivät mahdollisuutta jäädä vastaanottavaan valtioon ja etsiä sieltä työtä. Assosiaatiosopimuksen tavoite eli Turkin talouskehityksen nopeuttaminen sekä Turkin kansalaisten elinolosuhteiden kohentaminen vaarannettaisiin tällä tavoin.

74. EY 39 artiklan ja päätöksen N:o 1/80 6 artiklan mukaiset tulkinnat työntekijän käsitteestä eivät siten voi olla täysin samansuuntaisia. Turkin kansalaiset, jotka tulevat jäsenvaltioon opiskelemaan ja joille myönnetään siellä lupa sivutoimiseen työskentelyyn opintojen ohessa opintojen rahoittamiseksi, eivät kuulu päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan siinäkään tapauksessa, että heillä on kaikki EY 39 artiklassa tarkoitetut työntekijän ominaisuudet, jos heidän sivutoimeaan tarkastellaan erikseen.

75. Tällainen tulkintatapa johtaa samalla asiaa laajemmin tarkasteltaessa myönteisiin seurauksiin sekä asianomaisten turkkilaisten opiskelijoiden kannalta että myös kaiken kaikkiaan assosiaatiosopimuksen tavoitteiden kannalta. Koska opiskelijamäärien mahdollinen rajoittaminen ei ole työmarkkinapoliittisten näkökohtien perusteella tarpeen, avautuu useammille turkkilaisille opiskelijoille mahdollisuus opiskella jossain jäsenvaltiossa. Kun heillä on mahdollisuus työskennellä laajemmin opintojen ohessa ja siten mahdollisuus rahoittaa opintonsa

vastaanottavassa valtiossa itse, varmistetaan lisäksi se, että muutkin kuin taloudellisesti hyvinvoivista perheistä tulevat opiskelijat voivat tulla opiskelemaan jäsenvaltioon.

76. Esitetty tulkinnan lopputulos ei ole ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, kun sen mukaan jäsenvaltioiden asettamilla määräajoilla tai työntekijän maahantulonsa yhteydessä antamilla lausumilla siitä, että hän palaa tietyn ajan jälkeen takaisin, ei ole merkitystä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan yhteydessä. Olen yhteisöjen tuomioistuimen kanssa samaa mieltä siitä, että 6 artiklan soveltamisala asetettaisiin alttiiksi jäsenvaltioiden mielivallalle, jos edellä mainitut määräajat tai lausumat voisivat vaikuttaa 6 artiklan soveltamisalaan. Nyt käsiteltävä tilanne on kuitenkin erilainen, sillä kuten Alankomaiden hallitus on perustellusti esittänyt, opiskelijoiden oleskelu on jo määritelmän mukaisesti rajoitettu ajallisesti opintojen kestoon, eikä määräaika ole siten missään yhteydessä 6 artiklassa esitettyihin aikamääreisiin.

77. Myöskään yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot, joissa on esitetty tiettyjen tilanteiden yhteydessä, että jäsenvaltiot eivät saa evätä työ- ja oleskelulupien pidentämistä sillä perusteella, että maahantulo- ja oleskelulupa on myönnetty muista syistä kuin palkattuna työntekijänä työskentelemistä varten,[30] eivät estä tässä esitettyä tulkintaa. Yhteisöjen tuomioistuimen näiden – toisenlaisten – tilanteiden yhteydessä esittämistä näkemyksistä ei näet voida johtaa yleistä periaatetta, jonka mukaan alun perin myönnetyn maahantulo- ja oleskeluluvan tarkoitus olisi poikkeuksetta jätettävä huomiotta. Yhteisöjen tuomioistuin on pikemminkin ilmaissut oikeuskäytännössään, jonka mukaan EY 39 artiklassa hyväksytyt periaatteet on saatettava koskemaan *mahdollisuuksien mukaan* päätöksellä myönnettyjä oikeuksia, nimenomaan sen, että kaavamaisen yleistyksen sijasta pitäisi ottaa huomioon kukin yksittäinen tilanne.

78. Eräässä ratkaistussa asiassa oli esimerkiksi kyseessä turkkilainen työntekijä, jolle annettiin maahantulo- ja työlupa jäsenvaltiossa, jotta hän voisi hankkia työkokemusta turkkilaisen työnantajansa emoyhtiössä.[31] Toisin kuin nyt käsiteltävässä asiassa, jossa maahantulo tapahtui opintojen aloittamista varten, työntekijä saapui kyseisessä tapauksessa siten nimenomaan palkattuun työhön ryhtymistä varten, joten piti ratkaista ainoastaan kysymys siitä, mikä merkitys oli annettava vastaanotetun työn perusteluille. Tästä tuomiosta ei voida johtaa päätelmiä nyt käsiteltävän tapauksen kannalta siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin ei ole antanut alun perin aloitetun työskentelyn perusteluille merkitystä.

30 – Vrt. edellä alaviitteessä 18 mainittu asia Günaydin, tuomion 52 kohta; alaviitteessä 14 mainittu asia Kus, tuomion 52 kohta ja alaviitteessä 5 mainittu asia Kurz, tuomion 56 kohta.

31 – Edellä alaviitteessä 18 mainittu asia Günaydin.

79. Eräässä toisessa tapauksessa Turkin kansalaiselle myönnettiin maahantulolupa avioliiton solmimista varten, ja hän haki eron jälkeen oleskelu- ja työluvan pidentämistä. [32] Tästäkään tuomiosta ei voida tehdä päätelmiä nyt käsiteltävää tilannetta varten siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin totesi siinä yhteydessä, että pidentämistä ei voitu evätä sillä perusteella, että maahantulo oli tapahtunut muusta syystä kuin palkatun työn tekemistä varten. Maahantulo avioliiton solmimista varten ei ole verrattavissa maahantuloon opintoja varten jo senkään vuoksi, että maahantulolla avioliiton solmimista varten ei määritelmänkään mukaan tähdätä ajallisesti rajattuun oleskeluun vaan pikemminkin pysyvään oleskeluun, ja tässä tilanteessa on kyseessä lisäksi vastaava suojelunarvoinen luottamus. Maahantulo avioliiton solmimista varten ei siten ole verrattavissa maahantuloon opintojen aloittamista varten, eikä samanlainen kohtelu 6 artiklan osalta ole missään tapauksessa tarpeen.

80. Asiassa Kurz myönnettiin maahantulolupa kaasu- ja vesijohtoasentajan opintojen päättämistä varten. [33] Ainoastaan ensi arviolta tämä tilanne vaikuttaa hieman samankaltaiselta kuin maahantulo opintoja varten, mutta kyseessä oli maahantulo ammatillista koulutusta varten. Näiden kahden koulutusmuodon ratkaiseva ero, joka oikeuttaa myös sen, että alkuperäisellä maahantulon tarkoituksella on erilainen merkitys oleskeluluvan pidentämistä koskevan ratkaisun ja päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta, on kuitenkin se, että ammatillinen koulutus on erittäin lähellä palkattua työtä, jonka vuoksi – erityisesti käytännön työskentelyn laajuuden ja oppisopimuskoulutuksen järjestelyn takia – ammatillinen koulutus on oikeastaan työelämän yksi vaihe: maahantulo ammatillisen koulutuksen aloittamista varten merkitsee itse asiassa maahantuloa työskentelyn aloittamista varten. Myöskään tämä tilanne ei siten ole verrattavissa maahantuloon opintoja varten 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvaksi luokittelemisen kannalta.

81. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Eroglu antaman tuomion [34] kohteena oli päätöksen N:o 1/80 7 artiklan 2 kohdassa myönnetty oleskeluoikeus, mutta senkään perusteella ei voida päätyä toisenlaiseen lopputulokseen. Turkkilaisten työntekijöiden lapsille, jotka ovat päättäneet ammatillisen koulutuksensa vastaanottavassa maassa, annetaan näet 7 artiklan 2 kohdassa riippumatta heidän oleskelunsa kestosta oikeus vastata mihin tahansa paikanhakuilmoitukseen, mikäli jompikumpi vanhemmista on työskennellyt siellä vähintään kolme vuotta laillisesti. Siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin totesi kyseisessä asiassa nimenomaisesti, että tämän oikeuden käyttäminen ei riipu siitä, mitä tarkoitusta varten asianomaiselle on myönnetty maahantulo- ja oleskelulupa, siinä otettiin perustellusti huomioon assosiaatiosopimuksen 7 artiklan 2 kohdan tavoite eli varmistaa turvallisuus, varmuus ja vakaus myös vastaanottavassa valtiossa työskentelevien turkkilaisten työntekijöiden perheille. Näin ollen 7 artiklan 2 kohta koskee siten erityistä tilannetta, jossa turkkilaisten työntekijöiden lapset ovat päättäneet

32 – Edellä alaviitteessä 14 mainittu asia Kus.

33 – Edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Kurz.

34 – Asia C-355/93, Eroglu, tuomio 5.10.1994 (Kok. 1994, s. I-5113).

ammatillisen koulutuksen vastaanottavassa valtiossa. Tässä yhteydessä ei olisi edellä mainittujen tavoitteiden mukaista, jos oleskeluluvan pidennys myönnettäisiin vain niille, joille maahantulolupa myönnettiin alun perin perheen yhdistämistä varten, mutta ei niille, joille se myönnettiin opintoja varten. Vastaava tilanne, jossa alkuperäisen maahantulon tarkoitus vaikuttaisi merkityksettömältä, ei kuitenkaan ilmene yleisemmän 6 artiklan 1 kohdan yhteydessä. Näin ollen 7 artiklan 2 kohtaa koskeva yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ei estä sitä, että maahantulon tarkoitus otetaan huomioon 6 artiklan 1 kohdan yhteydessä.

2. Au pairit

82. Lopuksi on vastattava siihen kysymykseen, onko myös silloin, kun maahantulo tapahtuu au pair -työskentelyä varten, mikä – kuten edellä on esitetty – yksittäistapauksessa usein täyttää EY 39 artiklassa tarkoitetut työntekijän käsitteen edellytykset, noudatettava teleologista rajoitusta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun työntekijän käsitteen yhteydessä.

83. Perusteluja sille, että pitäisi poiketa EY 39 artiklassa tarkoitetusta työntekijän käsitteestä assosiaatiosopimuksen tarkoituksen ja tavoitteen vuoksi, ei ole kuitenkaan tältä osin havaittavissa – toisin kuin opintotarkoituksiin tapahtuvan maahantulon yhteydessä. Au pairiksi ryhtyminen merkitsee pikemminkin jo sellaisenaan palkattuun työhön ryhtymistä. Yhteisöjen tuomioistuin on – kuten edellä on jo osoitettu – esittänyt asiassa Kurz ja asiassa Günaydin annetuissa tuomioissa oppisopimussuhteen ja emoyhtiössä kerättävän ulkomaankokemuksen osalta, että se, että palkatun työn aloittamista on perusteltu tietyllä tavoin, ei voi vaikuttaa millään tavoin asemaan työntekijänä 6 artiklan yhteydessä. Se, että au pair -oleskelun aikana on nimenomaan tarkoitus syventää kulttuuritietämystä ja kielitaitoa, ei voi näin ollen vaikuttaa asemaan työntekijänä.

84. Ei ole myöskään pelättävissä, että jos edellä esitetty päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan määräykseen perustuva luokitus aiheuttaa sen, että au pair -suhteet rajoitetaan ajallisesti enintään yhden vuoden pituisiksi, tämä voisi vaikuttaa kielteisesti assosiaatiosopimuksella tavoiteltuun kulttuurivaihtoon. Jo au pair -ajatuksen peruskonseptin mukaan au pair -oleskelun tavoitteet saavutetaan näet yleensä yhteen vuoteen rajatulla oleskelulla.

F *Välipäätelmä*

85. Turkin kansalainen, joka on tullut johonkin jäsenvaltioon siinä tarkoituksessa, että hän suorittaa opinnot tässä maassa, ja joka työskentelee opintojensa ohella sivutoimisesti rahoittaakseen opintonsa, ei kuulu päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Maahantulo au pair -työskentelyä varten ei sen sijaan johda siihen, että asianomainen ei kuuluisi 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

## VI Ratkaisuehdotus

86. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi Court of Appealin kysymyksiin seuraavasti:

1) Turkin kansalainen, jolle on myönnetty maahantulolupa jossain jäsenvaltiossa au pairina työskentelyä varten, kuuluu laillisille työmarkkinoille ja päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, jos hän tekee todellista ja aitoa työtä toiselle tämän johdon alaisena palkkaa vastaan.

2) Turkin kansalainen, jolle on myönnetty maahantulolupa jossain jäsenvaltiossa siinä tarkoituksessa, että hän suorittaa opinnot tässä maassa, ja joka työskentelee opintojensa ohella sivutoimisesti, ei kuulu päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.